

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΣΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΔΕΥΤΕΡΑ 16 ΜΑΙΟΥ 2016

A1.

Το δοκίμιο πραγματεύεται το ρόλο και τις εκφάνσεις της φιλίας. Αρχικά, δίνεται έμφαση στην παγκοσμιότητα και τη διαχρονικότητα του όρου και επισημαίνεται η καίρια θέση που κατέχει στην κοινωνική συνείδηση του ατόμου. Ακολούθως, προσδιορίζεται το σημασιολογικό της περιεχόμενο ως η ευνοϊκά και αμφίδρομα διακειμένη διάθεση προς τον συνάνθρωπο. Μάλιστα, ο δοκιμιογράφος επικαλείται τον Αριστοτέλη, ο οποίος διέκρινε τρία είδη φιλικών δεσμών. Τα δυο πρώτα είδη υποκινούνται από ιδιοτελή κίνητρα, ενώ το τρίτο είδος αφορά μια ανυστερόβουλη μορφή φιλίας, η οποία εδράζεται σε ηθικές αξίες. Κλείνοντας, ο συγγραφέας ορίζει το περιεχόμενο της έννοιας «φίλος» ως του ατόμου που μας συμπαραστέκεται και αποτελεί έναν καλοπροαίρετο και αντικειμενικό κριτή στις κρίσιμες στιγμές της ζωής μας.

B1.

- α. ΛΑΘΟΣ (2§)
- β. ΣΩΣΤΟ (2§)
- γ. ΣΩΣΤΟ (3§)
- δ. ΣΩΣΤΟ (4§)
- ε. ΛΑΘΟΣ (5§)

B2. ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ:

α)

☞ Η παράγραφος αναπτύσσεται με τη **μέθοδο της διαίρεσης**, καθώς πρόθεση του γράφοντος είναι να παρουσιάσει τα είδη της φιλίας. Ενδεικτικά λειτουργεί η φράση «*τρία είδη*».

Διαιρετέα έννοια: οι φιλικές σχέσεις

Διαιρετική βάση: ο σκοπός [της δημιουργίας φιλικών σχέσεων]

Τα μέλη της διαίρεσης : «δια το χρήσιμον», «δι' ηδονήν», «δια το αγαθόν»

☞ Παράλληλα, ο δοκιμιογράφος μετέρχεται ως τρόπο ανάπτυξης και την **αιτιολόγηση**, προκειμένου να επιρρώσει τις απόψεις του σχετικά με του στόχους κάθε είδους φιλίας. Ενδεικτικά λειτουργεί η λέξη «**επειδή**». Μάλιστα γίνεται χρήση **επιχειρημάτων**, τα οποία εντοπίζονται στα χωρία «*επειδή ο ένας μας είναι στον άλλο χρήσιμος*», «*επειδή μας προξενεί ευχαρίστηση*».

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ο μαθητής θα μπορούσε να αναφέρει:

- **τη μέθοδο των παραδειγμάτων** ®χωρίο: (*για τις υποθέσεις, τις ανάγκες, τη σταδιοδρομία κ.τ.λ.*)
- **της σύγκρισης –αντίθεσης** ®χωρίο: «*αγαπούμε*» τον άλλο...*όχι για την ανθρώπινη ποιότητα μας, αλλά επειδή κάτι άλλο περιμένουμε από αυτόν*».

β)

άλλωστε: προσθήκη / έμφαση

δηλαδή: επεξήγηση

όταν: χρονικοϋποθετική σχέση

λοιπόν: συμπέρασμα

B3.

α)

εγκωμίασαν: επαίνεσαν / εκθείασαν / εξήραν / εξύμνησαν

ευχαρίστηση: ικανοποίηση / απόλαυση / ηδονή / τέρψη

συναναστροφής: συνεύρεσης / συγχρωτισμού

ακατάλυτη: άφθαρτη / ακλόνητη / σταθερή / αρραγής

φθείρεται: καταστρέφεται / αλλοιώνεται / παρακμάζει / διαβρώνεται

β)

οικεία ≠ αλλότρια / άγνωστα / ανοίκεια

επιδέξιος ≠ αδέξιος / ανεπιδέξιος / ανίκανος

ωφέλεια ≠ ζημία, βλάβη

αξία ≠ απαξία

αυστηρό ≠ επιεική, ελαστικό

B4.

α)

«δια το χρήσιμον» : αυτούσια παράθεση της θέσης του Αριστοτέλη / ένταξη αρχαιοελληνικού όρου σε ένα κείμενο δημοτικής γλώσσας.

«αγαπά»: ειρωνεία

(υλικό ή αγαθό): επεξηγείται / διασαφηνίζεται η έννοια του κέρδους / λειτουργεί προσθετικά (δίνεται μια επικουρική διευκρίνιση).

β) ΡΗΜΑΤΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ:

β' ενικό πρόσωπο :

Ενδεικτικά χωρία: «αισθάνεσαι», «επιζητείς»

– δημιουργεί την **αίσθηση διαλόγου** μεταξύ πομπού και δέκτη® δημιουργεί ένα **οικείο- φιλικό κλίμα.**

– ο λόγος του αποκτά **αμεσότητα και ζωντάνια.**

γ' ρηματικό πρόσωπο:

Ενδεικτικά χωρία: «συνδεόμαστε», «αγαπούμε», «περιμένουμε»

– ο λόγος του αποκτά **συλλογικότητα / καθολικότητα**

– **εντάσσει τον εαυτό του σ' ένα σύνολο**(συμμετέχει στη συμπεριφορά που περιγράφει)

– **οι απόψεις του αποκτούν εγκυρότητα**, καθώς παρουσιάζονται ως **απόψεις καθολικής αποδοχής.**

– **το ύφος του αποκτά αμεσότητα και ζωντάνια.**

Γ1. Προσφώνηση

Κυρίες και Κύριοι,

Αγαπητοί καθηγητές και γονείς,

Συγκεντρωθήκαμε εδώ σήμερα με αφορμή την εκδήλωση που διοργανώνει το σχολείο μας με θέμα τις ανθρώπινες σχέσεις στη σημερινή εποχή. Ως εκπρόσωπος των μαθητών και αξιοποιώντας την ευκαιρία που μου δίνεται, θα ήθελα να διατυπώσω κάποιες σκέψεις σχετικά με τα χαρακτηριστικά της γνήσιας φιλίας, αλλά και με τον ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης στη δημιουργία φιλικών σχέσεων.

A' Ζητούμενο : Χαρακτηριστικά γνήσιας φιλίας

- Ειλικρίνεια, καθαρότητα σκέψης και ήθους
- Σεβασμός στην προσωπικότητα του άλλου, εκτίμηση προς το πρόσωπό του χωρίς υποκρισία και διάθεση κοροϊδίας ή εμπαιγμού
- Ανιδιοτέλεια, έλλειψη σκοπιμότητας και εξυπηρέτησης ατομικών ή άλλων συμφερόντων
- Εντιμότητα, ευκρίνεια πράξεων
- Συμπάθεια, αγάπη και ευαισθητοποίηση που εκφράζεται με τη συμμετοχή στον ανθρώπινο πόνο, στην ουσιαστική ψυχική ένωση των ανθρώπων και στην αφοσίωση
- Εχεμύθεια και αμοιβαία συναισθήματα
- Αμοιβαία εκτίμηση – η αληθινή φιλία στηρίζεται σε ανθρώπους αυθεντικούς και αλτρουιστές
- Συμπάρσταση, συμπάθεια, έλλειψη εγωισμού
- Ανεκτικότητα και διαλλακτικότητα
- Αγνότητα των ψυχών, γιατί μέσα απ' αυτήν εκλείπουν πάθη και προσωπεία, ενώ εξοβελίζεται κάθε μορφή αλλοτρίωσης
- Συνεργασία και αλληλεγγύη για την ικανοποίηση ατομικών και συλλογικών στόχων
- Κοινά ιδανικά και αναζητήσεις

B' Ζητούμενο : Ο ρόλος των μέσων κοινωνικής δικτύωσης/ διαδικτύου στη δημιουργία σχέσεων φιλίας

Θετική πλευρά

- Δυνατότητα επικοινωνίας η οποία ξεπερνά τους τοπικούς περιορισμούς και φέρνει σ' επαφή ανθρώπους απ' όλα τα μέρη του κόσμου. Οι χρήστες έχουν τη δυνατότητα να επικοινωνήσουν με άτομα που δεν γνωρίζουν προσωπικά, αλλά με τα οποία έχουν κοινά ενδιαφέροντα και παρόμοιες ανησυχίες
- Παρέχουν τη δυνατότητα αλληλεπίδρασης μεταξύ ατόμων μέσω διαδικτυακών υπηρεσιών που επιτρέπουν στους χρήστες τη δημιουργία ατομικών προφίλ, την επικοινωνία με άλλα άτομα και κατ' επέκταση τη δημιουργία σχέσεων φιλικών που επιτρέπει το μοίρασμα κάθε είδους ψηφιακών αρχείων (μουσικής, φωτογραφίας, κειμένων κ.α.), αλλά και προσωπικών σκέψεων και συναισθημάτων
- Επιτρέπουν στους χρήστες να ενισχύσουν τις μεταξύ τους σχέσεις, αφού δίνεται η δυνατότητα να συζητούν για συναισθήματα και εμπειρίες απαλλαγμένοι από τη συστολή και το δισταγμό που δημιουργεί η δια ζώσης επικοινωνία. Η εκμυστήρευση που προκύπτει οδηγεί στην εμβάθυνση των φιλικών σχέσεων και την αλληλοϋποστήριξη.

Αρνητική πλευρά

- Αίσθημα μοναξιάς, καθώς δεν προσφέρει την αμεσότητα και τα ψυχολογικά οφέλη της πρόσωπο με πρόσωπο συνομιλίας. Συχνά οι χρήστες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης αντί να τα χρησιμοποιούν επικουρικά στις διαπροσωπικές τους σχέσεις, φτάνουν στο σημείο να τις υποκαθιστούν με τη διαδικτυακή επικοινωνία. Περιορίζουν, δηλαδή, δραστικά την άμεση επαφή και τη δια ζώσης συνομιλία και συναναστροφή, και προτιμούν την εικονική μορφή της επικοινωνίας.
- Οι φιλίες και οι γνωριμίες δεν βασίζονται πάντοτε στην ειλικρίνεια και στην πραγματική προσωπικότητα των ατόμων, αφού οι χρήστες έχουν την τάση να παρουσιάζουν στα προφίλ τους μια διαφορετική και κυρίως ωραιοποιημένη εικόνα του εαυτού και της ζωής τους.
- Η επιλογή των ανθρώπων να δίνουν μεγαλύτερη σημασία στο διαδικτυακό τους προφίλ και στην εικόνα που παρουσιάζουν στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, οδηγεί στην παραμέληση τόσο των πραγματικών σχέσεων που ήδη έχουν όσο και τη μέριμνα για τη δημιουργία νέων γνωριμιών στην πραγματική τους ζωή. Αυτό με τη σειρά του έχει ως αποτέλεσμα να εντείνεται η μοναξιά του ατόμου, το οποίο καταλήγει να κλείνεται όλο και περισσότερο στον εικονικό κόσμο του διαδικτύου.
- Το άτομο περιορίζεται στις διαδικτυακές του «φιλίες» και διατηρεί μια ψευδαίσθηση κοινωνικότητας, η οποία όμως δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα αφού οι φίλοι αυτοί υπάρχουν και κινούνται σ' έναν εικονικό κόσμο, ενώ, μάλιστα, πολλούς από αυτούς δεν τους γνωρίζει πραγματικά, καθώς δεν τους έχει συναντήσει ποτέ. Η αληθινή φιλία που μπορεί να δημιουργηθεί μέσα από τις κοινές εμπειρίες και τα κοινά βιώματα, υποκαθίσταται από μια εικονική φιλία, η οποία βασίζεται σ' ένα σαθρό υπόβαθρο απλής ανταλλαγής αρχείων.
- Ο χρήστης βρίσκεται συχνά εκτεθειμένος σε φαινόμενα παρενόχλησης και εκφοβισμού από κακόβουλα άτομα. Η ανωνυμία ή η πλαστοπροσωπία που είναι εφικτές στα μέσα αυτά, επιτρέπουν σε κακοπροαίρετα άτομα κάθε πιθανή κακομεταχείριση άλλων χρηστών, όπως είναι η εξύβριση, η εξαπάτηση ή ακόμη και ο εκβιασμός.

Επίλογος

Ο αριθμός των μέσων κοινωνικής δικτύωσης συνεχώς αυξάνεται, παρέχοντας πρωτότυπες υπηρεσίες και προσελκύοντας ολοένα και μεγαλύτερο αριθμό χρηστών. Με το πλήθος των δυνατοτήτων που προσφέρουν έχουν αλλάξει δραστικά την έννοια της φιλίας επηρεάζοντας σημαντικά τις διαπροσωπικές σχέσεις. Γι' αυτό απαιτείται να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις προκειμένου να μην δημιουργούνται επιδερμικές και ανούσιες φιλίες.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΘΕΜΑΤΩΝ: ΓΚΟΓΚΟΣΗ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ – ΚΟΡΑΚΗ ΕΥΗ